

วิจัยในชั้นเรียน

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นางชนิดาภา อัสวินิกุล
ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

บทคัดย่อ

ชื่อวิจัย การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผู้วิจัย นางชนิดาภา อัครินิกุล

ปีการศึกษา 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ และเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน้ำริดวิทยาปีการศึกษา 2568 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ด้วยการตั้งสมมุติฐานว่า หลังการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือแล้ว นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นโดยมีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ สมุดบันทึกพฤติกรรม แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างชัดเจน และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีแบบกลุ่มร่วมมือ โดยรวมแต่ละกลุ่มมีคะแนนพัฒนาการอยู่ในระดับคุณภาพที่ดี

รายงานการวิจัยเรื่อง
การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นางชนิตาภา อัครวินิกุล
ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนน้ำริดวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ประเทศไทยกำลังอยู่ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของประเทศ และประชาชนคนไทย การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยก่อให้เกิดแรงกดดันในทุกๆด้านของสังคมไทย ทั้งนี้เพราะ ปัญหาใน อดีตที่สั่งสมมาอย่างยาวนานล้วนมีต้นเหตุมาจากความล้าหลังในเรื่องการศึกษา (ถวัลย์มาศจรัส. 2544: คานา) การปฏิรูปการเรียนรู้ใหม่จะช่วยพัฒนาคนไทยให้เป็นคน ที่มีความรู้คู่คุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น และสรรพสิ่งทั้งหลาย (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2544: 6) อนาคตของประเทศไทยขึ้นอยู่กับเด็กและ เยาวชน เพราะในโลกยุคใหม่ การแข่งขันขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของ คนในชาติจึงจำเป็นต้องปฏิรูป การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็นมี ทักษะในการจัดการ มีคุณธรรมและ ค่านิยมที่ดีงาม และรักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง (รุ่งแก้วแดง. 2544: 11) หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้คือการปฏิรูป จากการยึดเนื้อหาวิชา มายึดนักเรียนเป็นตัวตั้งหรือ ที่เรียกว่า นักเรียนสำคัญที่สุด (ประเวศ วะสี. 2544: 5) ซึ่ง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 4 มาตราที่ 2 ที่ระบุว่า การจัดการ ศึกษาต้องยึดหลักว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้นักเรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพและมาตรา 24 กระบวนการจัดการเรียนรู้ กล่าวว่า ให้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการศึกษาโดย จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหา (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545:13) หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มี ปัญญา มีความสุข มีศักยภาพใน การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดความสามารถในการคิดเป็นหนึ่ง ในจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับ ผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การ คิดการแก้ปัญหา การใช้ เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ .ศ. 2551 ของกลุ่ม สาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้กรอบความคิดใน เรื่องการพัฒนา การศึกษาเพื่อเตรียมคนในสังคมแห่งความรู้และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ ผู้เรียนควรมีความสามารถนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหา ความรู้และ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และมีจิตวิทยา ศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ.2551) ประชาชนต้องได้รับการศึกษาด้านความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนเป็น อย่าง ดี รวมทั้งได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆนอกห้องเรียน

การศึกษาเป็นการพัฒนาชีวิต ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่จะดำเนินไปหรือมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการขัดเกลาทางสังคมโดยผ่านกระบวนการศึกษาที่ถูกต้องจะเป็นการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง พัฒนาครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นการพัฒนาและเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาบุคลากรของชาติ ทำให้พฤติกรรมและการดำเนินชีวิตเป็นไปในทางสร้างสรรค์สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างผาสุก มั่นคงคิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาเป็น มีความรู้คู่คุณธรรม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2553 มาตรา 6 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของชาติไว้ ดังนี้ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข

จากปัญหาที่พบในระดับชั้นเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาและแก้ปัญหาการเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำถามการวิจัย

1. กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้อย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และส่งเสริมพัฒนาการตามศักยภาพของนักเรียนให้สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร : ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเด็กนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน้ำริดวิทยา

กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เลือกแบบเจาะจง จากระดับชั้นที่มีปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด จำนวน 19 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ รายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ระยะเวลาในการศึกษา ได้แก่ ปีการศึกษา 2568

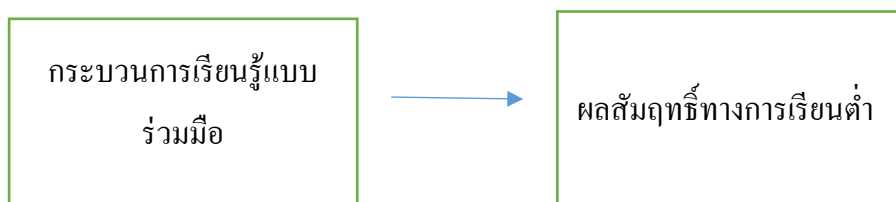
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น : การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือในการแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ตัวแปรตาม : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการให้นักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาประยุกต์ใช้เพื่อศึกษาและแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ตามกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตัวเอง พัฒนาความคิด ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน ช่วยการปรับตัวในสังคมให้ดีขึ้น และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ดึงดูดความสนใจในการเรียน ให้นักเรียนได้มีจิตใจที่จดจ่ออยู่ในการเรียนรู้อย่างมากขึ้น ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

สมมุติฐานในการวิจัย

หลังการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือแล้ว นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น
2. นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น
3. นักเรียนเกิดทักษะการทำงานร่วมกัน
4. นักเรียนรู้จักปรับตัวในสังคมได้ดีขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551
 - การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551
 - การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551
2. หลักการจัดการการเรียนรู้
- 3.การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.1 ความหมายและแนวคิดของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.2 ทฤษฎีและหลักการของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.3องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 3.4 ประเภทของกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.5 ข้อดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 3.6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเชิงทฤษฎี
4. วิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลก และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมี

ความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ขั้ววัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด

การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดทุกระดับการศึกษา

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นิยามตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อพิจารณาว่าตัวชี้วัดนั้นครอบคลุมและสอดคล้องกับลักษณะ ธรรมชาติของวิชา งาน กิจกรรมที่รับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนว่าจะดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้วยวิธีใดดังต่อไปนี้ คือ

1. บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ
2. จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4. ปลุกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนก่อนการพัฒนา

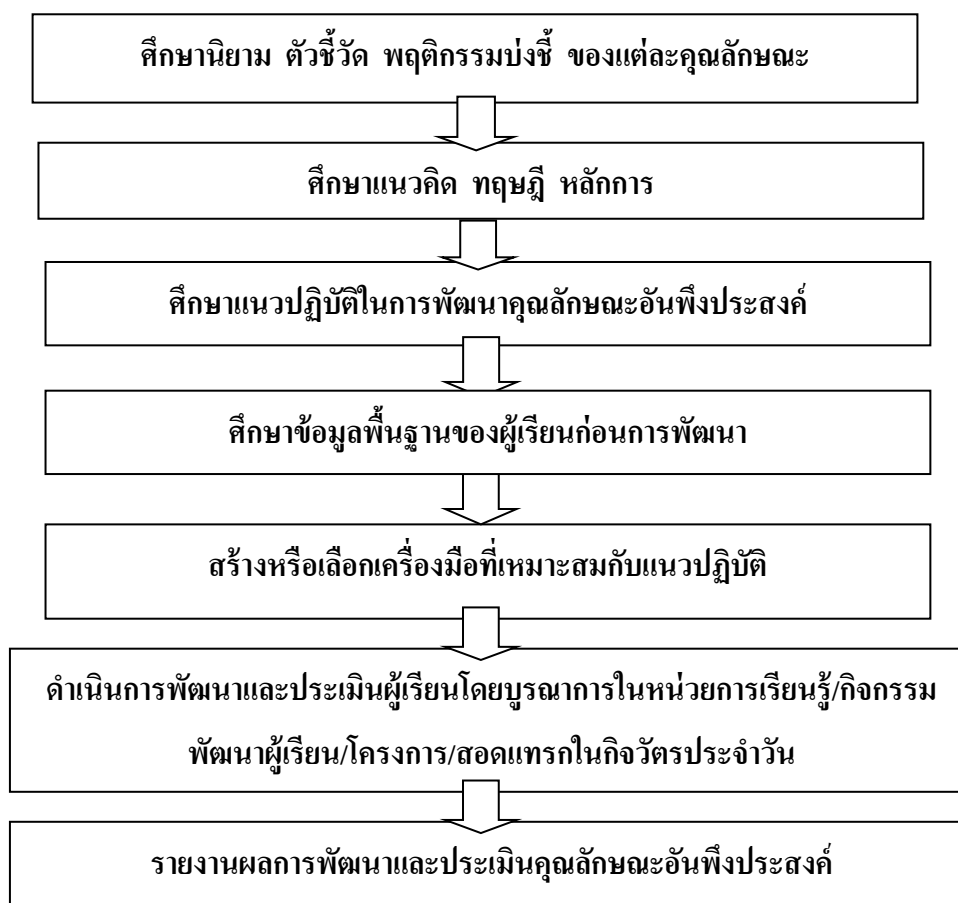
ขั้นตอนที่ 5 สร้างหรือเลือกเครื่องมือที่เหมาะสม / สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่

เลือกดำเนินการตามขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้และประเมินเป็นระยะ ๆ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ปรับปรุงพัฒนา แล้วประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ขั้นตอนที่ 7 รายงานผลการพัฒนาต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

แผนผังที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. หลักการจัดการการเรียนรู้

1. ในการจัดการการเรียนรู้ทำให้การเสริมแรงภายหลังการตอบสนองที่เหมาะสมของผู้เรียนจะช่วยเพิ่มอัตราการตอบสนองที่เหมาะสม นั้น

2. การเว้นระยะการเสริมแรงอย่างไม่เป็นระบบ หรือเปลี่ยนรูปแบบการเสริมแรงจะช่วยให้การตอบสนองของผู้เรียนคงทนถาวร เช่น ถ้าผู้สอนชมว่า“ดีมาก” ทุกครั้งที่ผู้เรียนตอบถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนจะเห็นความสำคัญของแรงเสริมน้อยลง ผู้สอนควรเปลี่ยนเป็นแรงเสริมแบบอื่นบ้าง เช่น ยิ้มพยักหน้า หรือ บางครั้งอาจไม่ให้แรงเสริม

3. การลงโทษที่รุนแรงเกินไปผลเสียมาก ผู้เรียนอาจไม่ได้เรียนรู้หรือจำสิ่งที่เรียนได้เลยควรใช้วิธีการงดการเสริมแรงเมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น การใช้ถ้อยคำไม่สุภาพของผู้เรียน แม้ได้บอกและตักเตือนแล้วก็ยังใช้อีก ผู้สอนควรงดการตอบสนองต่อพฤติกรรมนั้น เมื่อไม่มีใครตอบสนอง ผู้เรียนจะหยุดพฤติกรรมนั้นไปในที่สุด

3.การเรียนรู้แบบร่วมมือ

3.1 ความหมายและแนวคิดของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) เป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เพราะมีลักษณะเป็นกระบวนการเรียนรู้เป็นแบบร่วมมือ ข้อแตกต่างระหว่าง Cooperative Learning กับ Collaborative Learning อยู่ที่ระดับความร่วมมือที่แตกต่างกัน Sunyoung, J. (2003) ได้สรุปว่า ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนระหว่าง Cooperative Learning กับ Collaborative Learning คือ เรื่องโครงสร้างของงาน ได้แก่ Pre – Structure , Task – Structure และ Content Structure โดย Cooperative Learning จะมีการกำหนดโครงสร้างล่วงหน้ามากกว่า มีความเกี่ยวข้องกับงานที่มีการจัดโครงสร้างไว้เพื่อคำตอบที่จำกัดมากกว่า และมีการเรียนรู้ในขอบข่ายความรู้และทักษะที่ชัดเจน ส่วน Collaborative Learning มีการจัดโครงสร้างล่วงหน้าน้อยกว่า เกี่ยวข้องกับงานที่มีการจัดโครงสร้างแบบหลวมๆ (ill – Structure Task) เพื่อให้ได้คำตอบที่ยืดหยุ่นหลากหลาย และมีการเรียนรู้ในขอบข่ายความรู้และทักษะที่ไม่จำกัดตายตัว ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพการเรียนการสอนออนไลน์มักนิยมใช้คำว่า Collaborative Learning

Nagata and Ronkowski (1998) ได้สรุปเปรียบเทียบว่า Collaborative Learning เป็นเสมือนร่มใหญ่ที่รวมรูปแบบหลากหลายของ Cooperative Learning จากกลุ่มโครงการเล็กสู่รูปแบบที่มีความเฉพาะเจาะจงของกลุ่มการทำงานที่เรียกว่า Cooperative Learning กล่าวได้ว่า Cooperative Learning เป็นชนิดหนึ่งของ Collaborative Learning ที่ได้ถูกพัฒนาโดย Johnson and Johnson (1960) และ ยังคงเป็นที่นิยมใช้แพร่หลายในปัจจุบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วันเพ็ญ บุญชุม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือแบบบูรณาการการอ่านและการเขียนที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือแบบบูรณาการการอ่านและการเขียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 2. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือแบบบูรณาการการอ่านและการเขียนกับการเรียนแบบปกติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3. เจตคติต่อการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือแบบบูรณาการการอ่านและการเขียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. เจตคติต่อการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือแบบบูรณาการการอ่านและการเขียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วาสนา ไตรวัฒนงษ์ไชย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือตามวิธีเอสทีเอดีกับวิธีสอนตามคู่มือครูผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1.) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือตามวิธีเอสทีเอดี (การบูรณาการการอ่านและการเขียน) กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือตามวิธีเอสทีเอดีกับนักเรียน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3.) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือตามวิธีเอสทีเอดี ก่อน และหลังการทดลองมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4.) นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 5.) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือตามวิธีเอสทีเอดี ก่อนและ หลังการทดลองมีความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ.01 6.) นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและ หลังการทดลองมีความรับผิดชอบ ต่อการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร : ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเด็กนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3

กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เลือกแบบเจาะจง จากระดับชั้นที่มีปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด จำนวน 19 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. สมุดบันทึกพฤติกรรมนักเรียนเป็นเครื่องมือที่ถูกสร้างขึ้นโดยการศึกษาจากเอกสารในการสร้างเครื่องมือวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูล และแนวทางในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งภายในสมุดบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนประกอบไปด้วย ประวัติส่วนตัว ตารางบันทึกความก้าวหน้าในการเรียน เมื่อสร้างเครื่องมือเรียบร้อยแล้วจึงนำสมุดบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ และแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นจึงนำไปจัดพิมพ์และลงบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2. แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำตามขั้นตอน โดยใช้คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษา (กรมวิชาการ ,2544) เป็นแนวทางในการดำเนินงานประกอบกับการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล บันทึกหลังสอน นำแผนจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรง ความถูกต้องเหมาะสม และข้อบกพร่องของแผนจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะต่างๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริงกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ และจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดของการวิจัยไว้ สี่ขั้นตอนดังนี้ หนึ่งขั้นตอนศึกษาปัญหา สองขั้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ สามขั้นนำไปใช้ สี่ขั้นติดตามผลการดำเนินการ

ขั้นตอนที่หนึ่ง ขั้นศึกษาปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยค้นหาปัญหาที่แท้จริงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องอาทิ เช่น ผู้ปกครอง ครูในโรงเรียน เพื่อศึกษาปัญหาของนักเรียนโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และสมุดบันทึกประวัติของนักเรียน โดยผู้ปกครองและครูผู้สอน

ขั้นตอนที่สอง ขั้นสร้างกระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นการนำข้อมูลหรือปัญหาที่ได้มาสร้างเป็นกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการวางแผนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน ซึ่งศึกษาจากปฏิทินกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับนักเรียน ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน และมีการวางแผนกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ตรงกับเนื้อหาสาระของวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อให้ นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่สาม ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นการนำรูปแบบกระบวนการเรียนรู้มาปรับใช้ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาจากสถานการณ์จริง ศึกษาจากการลงมือปฏิบัติ ศึกษาจากกระบวนการทำงานกลุ่มศึกษาจากกิจกรรมต่างๆและศึกษาจากชีวิตจริงของผู้เรียน

ขั้นตอนที่สี่ ขั้นติดตามผลการดำเนินการ ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยและผู้ปกครองร่วมกันสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อศึกษาพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านต่างๆจากนั้นนำผลการสังเกตมาวิเคราะห์และสรุปผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ปกครองในการร่วมมือกันติดตามพฤติกรรมของนักเรียนโดยบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรม
2. ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนลงในแบบบันทึกพฤติกรรม
3. จัดส่งแบบบันทึกพฤติกรรมให้ผู้ปกครองบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อพัฒนาการของนักเรียนว่ามีพฤติกรรม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นหรือไม่
4. การบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน

5. นำข้อมูลการบันทึกพฤติกรรม การสังเกตมาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำและวิเคราะห์กระบวนการห้องเรียนวิธีพุทธสามารถแก้ไขปัญหาลักษณะการสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนได้หรือไม่

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นเตรียม แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 2-6 คน แนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน ระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม หรืออาจจะฝึกทักษะพื้นฐานของนักเรียนบางอย่าง
2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายภาระงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยใช้ใบงาน
3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติตามใบงาน โดยแต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อกันรับผิดชอบ เพื่อร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานกลุ่ม ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ครูอาจใช้เทคนิคการจัดกิจกรรม รูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นการทำกิจกรรมแบบร่วมมือ เช่น ผีเสื้อเต่า, ลูกเสือจำแลง, จี๊ซโซ, STAD, TGT เป็นต้น...ซึ่งเมื่อเลือกใช้กิจกรรมใดแล้วขั้นตอนการทำกิจกรรมของนักเรียนจะปรากฏในใบงาน
4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการประมวลเนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม สมุดบันทึกพฤติกรรม การทำกิจกรรมต่างๆตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเขียนพรรณนาความแล้วแยกเป็นหมวดหมู่ ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาสาเหตุปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ , การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในการแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งนอกจากนี้ผู้วิจัยได้ขอล่าสภาพพฤติกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สภาพพฤติกรรมของนักเรียน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 19 ทำให้สามารถรับรู้พฤติกรรมของนักเรียนได้ดี ในส่วนของการเยี่ยมบ้าน และการสัมภาษณ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่ค่อนข้างหลากหลาย และสามารถแยกพฤติกรรมด้านการเรียนออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักเรียนเก่ง

กลุ่มที่ 2 นักเรียนกลุ่มปานกลาง

กลุ่มที่ 3 นักเรียนกลุ่มอ่อน

จากการลงเยี่ยมบ้านได้พูดคุยกับผู้ปกครองพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่ฐานะที่ยากจน นักเรียนส่วนใหญ่ต้องทำงานเกษตรเพื่อช่วยเหลือครอบครัว และจากการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งจากการสอบถามนักเรียน มีการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียนพบว่านักเรียนไม่ค่อยชอบวิชาประวัติศาสตร์เนื่องจากเป็นวิชาที่ต้องใช้ความจำ และเป็นวิชาที่น่าเบื่อสำหรับนักเรียน จึงทำให้นักเรียนไม่ค่อยสนใจในการเรียน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ชอบความสนุกสนานมากกว่าการเรียนรู้เนื้อหา ทำให้นักเรียนไม่มีสมาธิในการเรียน นักเรียนจะมีความสนใจในกิจกรรมมากกว่าเนื้อหาที่ได้เรียน และจะมุ่งประเด็นไปสนใจในสิ่งที่ตนเองชอบมากกว่า จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ต่ำ

กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นผลสะท้อนมาจากกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเน้นการสอนในวิธีการสอนแบบร่วมมือ เพื่อทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากการสังเกต การสัมภาษณ์ โดยจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมค่อนข้างหลากหลายดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น สภาพปัญหาที่พบในภาคเรียนที่ 1 นักเรียนค่อนข้างมีปัญหาในเรื่องของการขาดสมาธิในการเรียน รับรู้เรียนรู้ในการเรียนค่อนข้างช้า ว่องไว และมักเผลอไปกับสิ่งยั่วยุภายนอกได้ง่าย ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน จากพฤติกรรมในภาคเรียนที่ 1 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้ทำงานภายในห้องเรียน ปัญหาที่พบ คือปัญหาของการขาดความรับผิดชอบ ไม่มีสมาธิในการเรียน จึงไม่สนใจต่อการเรียน ไม่มีสติ อ่านหนังสือไม่ออก ไม่เข้าใจในเนื้อหา จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียนหนังสือได้รู้เรื่อง แต่จะชอบทำกิจกรรมอื่นๆนอกห้องเรียนมากกว่าการเรียนเนื้อหาในชั้นเรียน ผู้วิจัยจึงได้แก้ไขปัญหานี้ใหม่โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยที่ในกลุ่มจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันทรัพยากร ให้กำลังใจแก่กันและกัน คนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อผลการเรียนของตนเองเท่านั้น แต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้น

บทที่ 5

บทสรุปเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาและข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษาวิจัยเรื่อง การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ โดยการสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ สังเกตพฤติกรรมและเขียนพรรณนาความมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และได้ใช้กระบวนการห้องเรียนวิधिพุทธในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ นักเรียนได้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

การแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผ่านกระบวนการห้องเรียนวิधिพุทธให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในการวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนที่สำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มมากขึ้นดังนี้ 1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นโดยเริ่มจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และสัมภาษณ์พฤติกรรมจากนักเรียนในห้องเรียน จากครูที่เกี่ยวข้อง 2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา 3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้นการร่วมมือ 4. ประเมินผลการจัดการเรียนรู้จากกระบวนการร่วมมือ 5. การศึกษาผลรวมของการเรียนรู้จากกระบวนการร่วมมือ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปบทสรุปเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาดังนี้

กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งการพัฒนาเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการทำงานเป็นกลุ่มสมาชิกในกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ซึ่งสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องมีส่วนร่วมในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยนักเรียนแต่ละคนจะต้องพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาทุกประเด็น นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับเก่งจะต้องให้ความช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนอ่อนกว่าให้เข้าใจด้วยการชี้แจง อธิบาย ยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถคิดได้ด้วยตนเอง และเป็นกิจกรรมที่เน้นการทำงานกลุ่มเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการทำงานที่มีเป้าหมายร่วมกันทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีส่วนสำคัญ มีบทบาทเท่าเทียมกัน จึงมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้กลุ่มของตนประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ ทำให้สมาชิกในกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือจะมีการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มย่อยและนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมาคำนวณเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ซึ่งส่งให้นักเรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทุกคนในกลุ่มได้เข้าใจเนื้อหาที่เรียนทำให้ได้มาซึ่งการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่มสูงสุด สอดคล้องกับ วัชรรา เล่าเรียนดี (2545 : 1) ได้กล่าวว่า เมื่อนักเรียนได้ทดสอบย่อยเป็นรายบุคคล คะแนนที่ได้จะถูกเปลี่ยนเป็นคะแนนกลุ่ม เป็นการ

สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนตั้งใจเรียน และช่วยเหลือเพื่อสมาชิกให้เรียนรู้ในสิ่งที่ครูสอนอย่างแจ่มแจ้ง ถ้านักเรียนต้องการให้กลุ่มประสบความสำเร็จจะต้องช่วยเหลือกันและกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มทำให้ดีที่สุด และนอกจากนี้ยังมีการเสริมแรงซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ในการเรียนรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้ฝึกฝนทักษะเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ด้วยการทำใบงาน การตรวจคำตอบ ทำให้นักเรียนเห็นถึงความก้าวหน้าของตนเองและกลุ่มอย่างชัดเจนรวดเร็ว นับว่าเป็นการเสริมแรงทางบวกที่ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เสริมแรงในลักษณะของการให้รางวัล การให้คำชมเชย การให้กำลังใจ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับคะแนนสูงมีความขยัน เอาใจใส่การเรียนมากขึ้น เพื่อรักษาระดับคะแนนของตน ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำก็จะตั้งใจเรียนและพยายามทำคะแนนให้สูงขึ้นกว่าเดิม

จากเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีแบบกลุ่มร่วมมือ มีคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และโดยรวมมีคะแนนพัฒนาการของกลุ่มในแต่ละครั้งอยู่ในระดับคุณภาพที่ดีเยี่ยมอย่างเชื่อถือได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยขอเสนอแนะในงานวิจัยเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ค่อนข้างหลากหลายจำเป็นต้องใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนตามถนัดและความสามารถของผู้เรียน หากผู้เรียนมีความสนใจหรือถนัดในสิ่งใด ผู้เรียนย่อมมีเจตคติที่ดี และมีความคงทนในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่น่าสนใจและสมควรทำการศึกษา ดังนี้คือ

1. ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายต่อพฤติกรรมของนักเรียน
2. ควรนำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ไปเปรียบเทียบกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบอื่นๆ

ภาคผนวก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10

โรงเรียนนารีวิทยา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระการเรียนรู้พื้นฐาน

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส 23102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 1 ชั่วโมง /สัปดาห์

จำนวน 20 ชั่วโมง/ปี/ภาค

จำนวน 0.5 หน่วยกิต

หน่วยที่ 3

เรื่อง : พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปยุโรป

เวลาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 1 ชั่วโมง

1.สาระสำคัญ

ที่ตั้ง และสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของทวีปยุโรปส่งผลต่อพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของทวีปยุโรป

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและความร่วมมือระหว่างประเทศ สามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด

ม.3/1 อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคต่างๆ ในโลกโดยสังเขป

จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้ K

อธิบายความสำคัญของที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของทวีปยุโรปได้

2.2 ด้านทักษะ/กระบวนการ P

1. กระบวนการกลุ่ม
2. กระบวนการคิดวิเคราะห์

2.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ A

1. มีวินัย รับผิดชอบ
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

3. สารการเรียนรู้

ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคต่างๆ ของโลก (ยกเว้นเอเชีย) ที่มีผลต่อการพัฒนาการโดยสังเขป

- 2) พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคต่างๆ ของโลก (ยกเว้นเอเชีย) โดยสังเขป

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 2) ทักษะการวิเคราะห์
- 3) ทักษะการสร้างความรู้

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนดูแผนที่โลก และบัตรภาพแสดงลักษณะภูมิประเทศของทวีปยุโรป
2. ครูให้นักเรียนเลือกภาพที่สนใจ แล้วเล่าความรู้เกี่ยวกับภาพที่เลือกให้เพื่อนฟัง โดยใช้แผนที่โลกประกอบ
3. นักเรียนช่วยกันสรุปความสำคัญของที่ตั้ง และสภาพทางภูมิศาสตร์ของทวีปยุโรปในรูปแบบผังความคิด
4. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
 - 1) ถ้านักเรียนต้องการหาทำเลที่ตั้งเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย นักเรียนจะเลือกภูมิประเทศแบบใด (ที่ราบลุ่ม เพราะสะดวกในการคมนาคม หากติดแม่น้ำหรือทะเลก็จะสะดวกในการมีน้ำไว้ใช้ในการอุปโภคบริโภค)
5. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้าน แล้วให้นักเรียนจับสลากหัวข้อที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของทวีปยุโรป ดังนี้
 - 1) ที่ตั้งและสภาพภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาการของทวีป
 - 2) พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง
 - 3) พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ
 - 4) พัฒนาการด้านสังคมและศิลปวัฒนธรรม
6. นักเรียนที่จับสลากได้หัวข้อเดียวกันไปรวมกันเป็นกลุ่มใหม่เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วให้นักเรียนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญร่วมกันศึกษาความรู้ตามหัวข้อที่จับสลากได้ จากนั้นช่วยกันตอบคำถามในใบงาน

7.สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1) สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม

หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ม.3

- (1) กระทบ ท่องธรรมชาติ และคณะ. (2545). **โลกของเรา**. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- (2) วิมลพรรณ ภัทรธม. (2540). **ยุโรปหลังสงครามโลกครั้งที่ 2**. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารการพิมพ์.
- (3) William, Roger. (2540). **ทวีปยุโรป**. (พวงนิล คำปิงส์ ผู้แปล). กรุงเทพมหานคร : หน้าต่าง สู่โลกกว้าง.

5) แผนที่โลก

6) บัตรภาพ

7) ใบงาน เรื่อง ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาการของทวีปยุโรป

8) ใบงาน เรื่อง พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง

9) ใบงาน เรื่อง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ

10) ใบงาน เรื่อง พัฒนาการด้านสังคมและศิลปวัฒนธรรม

แหล่งการเรียนรู้

1) ห้องสมุด

2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

- <http://th.wikipedia.org/wiki/ทวีปยุโรป>
- http://www.truelookpanya.com/true/knowledge_detail.php?...
- http://www.thaigoodview.com/library/.../europe_topography.html

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ด้านความรู้ K อธิบายความสำคัญของที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของทวีปยุโรปได้	ตรวจใบงาน	แบบประเมินใบงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะ/กระบวนการ P กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิดวิเคราะห์	สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกต พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	สรุปผลการประเมินได้ คะแนนอยู่ในระดับคุณภาพ พอใช้ ขึ้นไป

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มีวินัย รับผิดชอบ - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	แบบสังเกต พฤติกรรมการ ทำงานรายบุคคล	สรุปผลการประเมินได้ คะแนนอยู่ในระดับ คุณภาพ พอใช้ ขึ้นไป
ด้านสมรรถนะสำคัญ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล 2) ทักษะการวิเคราะห์ 3) ทักษะการสร้างความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา	สังเกตพฤติกรรมและประเมิน สมรรถนะสำคัญ	แบบประเมิน สมรรถนะสำคัญ	สรุปผลการประเมินได้ คะแนนอยู่ในระดับ คุณภาพ พอใช้ ขึ้นไป
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มีวินัย รับผิดชอบ - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน	ประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	สรุปผลการประเมินได้ คะแนนอยู่ในระดับ คุณภาพ พอใช้ ขึ้นไป

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2544. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ครั้งแรก โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

บุญชม ศรีสะอาด. รศ.ดร.การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร. สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์, 2535.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 4 โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2543.